

Pinksteren

Ichthuskerk, 4 juni 2017

Lezingen: Exodus 19: 16-20 en Handelingen 2: 1-13

Voorganger: ds. Jaap van den Akker

KOMEN

- Lied voor de dienst: "'t Feest vandaag" (NLB 683)
- Welkom door ouderling van dienst Jacoba Leeuwenburgh
- Lied: "Komt laat ons deze dag" (NLB 672: 1 en 3)
- Stilte, bemoediging en groet:
  - Vg: Onze hulp is in de naam van de God
  - Allen: die hemel en aarde gemaakt heeft.
  - Vg: Laten we elkaar begroeten in de taal van het Eerste Testament:
  - Allen: Sjalom alechèm!
  - Vg: Laten we elkaar begroeten in de taal van het Tweede Testament:
  - Allen: Eirènè humín
  - Vg: Laten we elkaar begroeten in de taal van veel van onze stadsgenoten:
  - Allen: Assalám aláikum!
  - Vg: Laten we elkaar begroeten in het Indonesisch:
  - Allen: Selamat siang!
  - Vg: Laten we elkaar begroeten in het Surinaams:
  - Allen: Vrede en odi-odi!
  - Vg: Laten we elkaar begroeten in het Fries:
  - Allen: Frede jimme en folle lok!
  - Vg: Amen!
- Lied: "Komt laat ons deze dag" (NLB 672: 7)
- Psalm van de zondag: Psalm 68
  - Zingen: Psalm 68: 2
  - Lezen: Psalm 68: 5-7 (BGT)
  - Zingen: Psalm 68: 7
- Kyrie
- Gloria: NLB 686: 1 en 3 (De Geest des Heren heeft)

WOORD

- Met de kinderen
  - Gebod
  - Wat is dat dan, Pinksteren?
  - Filmpje:
<https://www.youtube.com/watch?v=1aAG1Tvg2qA>
  - Lied: "De wind, wij zien hem niet" (NLB 676)

- Bijbellesing: Exodus 19: 16-20
- Lied: NLB 691: 2, 3
- Lezing: Handelingen 2: 1-13
- Lied: "Wij leven van de wind: (NLB : 687:1 en 2)
- Uitleg en verkondiging

Het stond deze week weer eens in alle kranten: de oproep om Tweede Pinksterdag af te schaffen. Tenminste. Een vrije dag afschaffen dat doen we in Nederland liever niet, maar om deze vrije dag in te leveren zodat de Islam ook een eigen officiële vrije dag krijgt.

Opinie

Ruil Tweede Pinksterdag in voor Suikerfeest

Pinksteren is het feest van grensoversteigende inspiratie. Daarom zou het een mooi gebaar zijn de tweede vrije dag aan moslims te geven, betogen Christa Andrië, Peter Nissen en Joost Rinkelers.

10 mei 2017

Geen Turkse vertegenwoordiger in de Moskee van de Sint-Andriëkerk in Rotterdam. Foto: Rijkswaard / ADF

Donderdag is het Pinksteren. In veel West-Europese landen is dat een feestdag. Maar de Tweede Pinksterdag is een eigenzinnigheid. Laten we die tweede vrije dag in Nederland ruilen met een ander belangrijk feest, het Suikerfeest. Het is een feest dat voor het merendeel van de Nederlanders een feestdag is. Het is een feest dat, zo vinden de moslims, het verdient om ook een vrije dag te worden.

Waarom is het Suikerfeest een feest? Het is een feest dat voor het merendeel van de Nederlanders een feestdag is. Het is een feest dat, zo vinden de moslims, het verdient om ook een vrije dag te worden.

Drie Remonstrantse theologen stelde afgelopen woensdag in het NRC voor om het Suikerfeest tot een officiële vrije dag te maken, in ruil voor Tweede Pinksterdag.

Het ons dit jaar voor grote problemen stellen. Imme heeft morgen een korfbaltoernooi in Bleiswijk en Ruben fietst de Elfstedentocht in Friesland. Hoe moet dat als het einde van de Ramadan over een paar jaar niet in juni valt, maar in december?

Een boeiend debat dat voorlopig nog niet ten einde is. Wel aardig overigens dat het meestal de kerken zijn die Tweede Pinksterdag aanbieden, en dat het vaak niet-kerkelijke autochtone Nederlanders zijn die het een belachelijk idee vinden.

Wat mij opviel bij de reacties op het voorstel de afgelopen dagen – en daar gaat het mij vandaag om – is dat veel lezers van *Trouw* aandacht vroegen voor de *inhoud* van het Pinksterfeest.

Als je Pinksteren viert, dan moet je ook weten wat je viert, deze Pinksterdagen?

En wat bleek: dat weet eigenlijk niemand. Zelfs in de kranten maken velen er een potje van. Zelfs in mijn eigen krant. Journalisten noemden dit feest, het Pinksterfeest dus, een feest van licht. Of een artikel verderop: de dag waarop de opstanding wordt gevierd. Gelukkig lieten de meesten het in hun onwetendheid maar in het midden en hadden het voorzichtig over ‘een christelijk feest’.

Dat is toch schokkend.

Terwijl ook onze taal vele algemene aanvaarde beelden van Pinksteren heeft over genomen. “De Geest krijgen” bijvoorbeeld, of “in vuur en vlam staan”. Het zijn inmiddels gewone Nederlandse gezegden, die rechtstreeks uit het Pinksterverhaal komen.

Als we Pinksteren vieren, dan moeten we ook weten wat we vieren. Dat was mijn conclusie deze week. En daar komen wij beeld!

Wij zijn hier vanmorgen. Wij vieren Pinksteren vandaag. Wij hebben net het verhaal gelezen dat ons vertelt wat Pinksteren is. Wij moeten toch kunnen vertellen wat we met Pinksteren vieren. Want de naam zelf helpt ons niet verder. Pinksteren – *Pentecoste*, het betekent niet meer dan: 50. We vieren vandaag de 50ste dag na Pasen – de 50ste dag na de opstanding van Jezus.

Als je googled op Pinksteren dan vind je de meeste hits bij de omschrijving: “Uitstorting van de heilige Geest.” Of die omschrijving ons nu verder helpt bij vertellen over Pinksteren? Uitstorting is nogal een ingewikkeld woord en dan heilige Geest – wie of wat is dat eigenlijk?

We moeten dus ons best doen om woorden en beelden te vinden die ons en de wereld iets vertelt over wat we deze dag vieren.

Wie dat is de heilige Geest en vooral wáár wij eigenlijk in geloven.

We zullen een taal moeten spreken die ook buiten deze kerk wordt verstaan.

Die zoektocht naar een taal die iedereen verstaat, dat is juist de kern van het Pinksterverhaal.

Want dat deden de leerlingen. Ze deden de deur van hun kerkje **open**. Ze lieten de **wind** naar binnen waaien, ze raakten **enthousiast** en gingen naar buiten en daar vertelden ze wat hen was overkomen.

En – hoe is het mogelijk – iedereen **verstond** ze! Er waren vele joden in Jeruzalem om het Wekenfeest te vieren. Uit alle delen van de wereld, waarover de joden in de loop der eeuwen verspreid waren **geraakt**. En al die joodse gelovige die spraken al lang geen Hebreeuws of Aramees meer, maar Latijn, Grieks, Perzisch en allerlei plaatselijke talen.

Petrus en zijn collega’s spraken geloofstaal. *Ze spraken vanuit hun hart. Hun enthousiasme, hun bezieling, hun geestdrift, hun geloof zei veel meer dan duizend woorden.*

Maar hoe doen wij dat dan?

Het mooie is dat de Bijbel ons in tal van verschillende talen, laat zien het ons geloof of Gods aanwezigheid onder woorden gebracht kan worden

En: de bijbel laat zien dat die beelden door de jaren heen kunnen veranderen.

- In het **Scheppingsverhaal** komt God intiem dichtbij. God maakte de mens (zo lezen we in Genesis 1, 7). “Hij vormde hem uit stof, uit aarde en blies hem levensadem in de neus. Zo werd de mens een levend wezen.” Wij

ademen God in en uit en dat geeft ons leven. Wat een prachtig beeld van hoe God ons dichtbij kan komen.

- Hoe anders is dat in **Exodus**. Daar gaat de komst van Gods aanwezigheid gepaard met donder en bliksem, met veel herrie en in een dreigende wolk boven een berg. Daarna is de Sinaï volledig en rook gehuld, omdat God daarop is neergedaald in vuur. De herrie van ramshoorn wordt nog harder en de hele berg trilt.

Hier wordt de overweldigende en imponerende majesteit van God geschilderd. Niet intiem dichtbij. Als het gefluister van een zachte bries die je in- en uitademt, maar als een hoog verheven afstandelijke God die je overweldigt als het hem of haar behaagd om uit zijn hoogste hemel af te dalen.

Een totaal ander beeld dus. Totaal andere taal waarin God en zijn aanwezigheid onder woorden wordt gebracht.

De ene heilige Geest doet leven, bezielde, doet je op ademen en als je de andere heilige Geest over je wordt uitgestort, lijkt het wel of je wordt verplettert.

- De beelden die Lucas gebruikt om de uitstorting van de heilige Geest te beschrijven op het **Pinksterfeest** zitten daar een beetje tussen in.

Allereerst is dit niet groots en openbaar, zoals in de Woestijn op de berg ten overstaan heel het volk. De leerlingen van Jezus zitten intiem bij elkaar in een kamer – met de deuren dicht. En er is niet een geweldige storm, of donder en bliksem, maar het *geluid* als van een geweldige windvlaag... En er is vuur, maar niet een als verzengende hitte, maar een soort vlammen, die zich als vuurtongen verspreiden en zich op de leerlingen neerzette – wat je je daar ook bij voor moet stellen.

Dezelfde grootste beelden en woorden al bij het Wekenfeesten de wetgeving op de Sinaï passen, maar veel dichterbij, veel toegankelijker – veel intiemer inderdaad.

Het is geloofstaal. Waar we al vijftig dagen lang horen dat het graf leeg is, Jezus leeft, dat hij zich laat zien aan zijn vrienden, dat hij zelfs de wonden in zijn lichaam toont en een visje eet op het strand, daar vertelt Pasen ook dat niet iedereen het ziet. Dat Jezus dan weer verschijnt en dan weer verdwijnt. Dat Pasen en opstandig, dat enthousiasme en Pinksteren niet op bestelling leverbaar zijn, maar dat je moet zoeken naar woorden om er iets van te begrijpen. Om er iets van over te kunnen brengen.

En dat is nu precies onze opdracht.

Hoe vertalen we dit wonderbaarlijke gebeuren van Pinksteren nu in de taal van dit land en deze tijd. Pinksteren – dat is gaan zien dat Jezus leeft.

Hoe vertel ik dat aan mijn vrienden. Hoe kan ik dat uitleggen aan een journalist van het NRC? Hoe ben ik geloofwaardig en authentiek, en niet opdringerig en arrogant?

Petrus dringt zich niet op. Petrus loopt naar buiten en vertelt wat hem is overkomen en de mensen luisteren. Zij kiezen er zelf voor.

Kunnen wij dat ook?

De taal van het geloof spreken – vrijmoedig en eerlijk?

We krijgen daar hulp bij. De aanknopingspunten liggen voor het oprapen.

- In de cultuur bijvoorbeeld. **Cabaretiers** die ons wakker schudden. Films die ons aan het denken zetten. Boeken en toneel dat ons laten in leven in de ander (zoals ik bij Pieter Derks heb, of zoals bij het toneel van gisterenavond).

- Ik denk dat we **poëzie** nodig hebben, woorden die meer zeggen dan de woorden zelf. Ik heb dat bij de onbegrijpelijke, aangrijpende tekst van Huub Oosterhuis:

Uit staat en stand en wijsheid losgewoeld,

*omgewaaid, ontwortelde plataan.
Toen heeft hij licht onder zijn schors gevoeld,
een vlaag van knoppen die op springen staan.*

*Uit jij en jou en woorden weggevlucht.
Ergens heengejaagd. Boomgrens voorbij.
Op adem komen in de dunne lucht,
je eigen hartslag horen. Vogelvrij.*

*Uit eigen aard en huid naar iemand toe,
onontkoombaar. En niet wonen meer,
tot ik Hem, Hij mij vinden zal. En hoe -
een zee van dromen gaat in mij tekeer.*

- Ik denk dat we **muziek** nodig hebben, omdat muziek je dichterbij jezelf bent, dicht bij je adem, dichterbij God. En die muziek moet u voor u zelfs maar invullen. De Mattheus' Passion, een pianoconcert, Coldplay of the Beatles. Een pinksterlied dat we net zongen, of You'r the Inspiration – dat zo gezongen wordt. Het kan van alles zijn. Muziek tilt je op en voert je mee.

- Ik denk dat deze tijd ook om beelden vraagt. **Beelden** die ons iets over God, of wat ons draagt vertellen. Beelden van adem en stilte en vuur en wind en beweging – beelden die de bijbel ons aanreikt, of beelden uit de kunst die ons meer laste zien dan er is.

En Ik denk dat we daar **humor** voor nodig hebben – zoals dit: Niet alles te serieus nemen, de geest geeft ons ook ruimte om te lachen, om ontwapenend te zijn. zwart

Pinksteren – een moeilijk feest. Leg dat maar eens uit.

Aan jezelf, aan je kinderen aan je omgeving.

Het is maatwerk. Iedereen in zijn eigen taal aanspreken, maar je hoeft het niet alleen te doen. De geest helpt je. Soms word je verstaan. Soms begrijpt de ander je. Soms klinkt er iets mee in het hart van de ander. Een beeld dat raakt, een woord dat verstaan wordt. De heilige geest aan het werk.

We hebben elkaar nodig om die beelden en woorden te vinden.

We hebben de Geest nodig om creatief te zijn, en enthousiast en vol vuur.

We hebben de ander nodig om de taal te leren spreken.

Als we iets willen vertellen van wat in ons is moeten we dichtbij ons zelf blijven, de taal van de ander leren, en durven vertrouwen dat Gods geest onze woorden en beelden doet landen bij elkaar. God vuurt ons aan – het is Pinksteren, amen.

- Muziek: You're the Inspiration (Marije Jol, zang – Geja Jol piano))

ANTWOORD

- dankgebed, voorbeden, de intenties worden besloten met responsie: "Veni sancte Spiritus" (NLB 681), stil gebed, Onze Vader

- Gaven, tijdens de gaven luisteren we naar: People, help the people (Marije Jol, zang – Geja Jol, piano)

- **Slotlied:** "Geest van hierboven" (NLB 675)

- **Zegen** beantwoord met driemaal "amen" en het lied:

- "Licht dat terugkomt" (ON/Ichthusbundel 102)

